

Универзитетска библиотека у Крагујевцу

Правословно оделение Лицеума Књажества Србског у Крагујевцу 1840/1841

Електронски каталог изложбе
Крагујевац
новембар 2020.

Универзитетска библиотека у Крагујевцу је на основу грађе из свог фонда приредила изложбу поводом 180 година од оснивања правног одељења на Лицеју у Крагујевцу.

Електронски каталог изложбе садржи кратак историјат оснивања правног одељења на Лицеју, попис дела и литературе са сигнатурама.

Аутор
Љиљана Станимировић

Уредник
Весна Абадић

Доношењем другог хатишерифа, новембра 1830. године, у Србији су створене правне моћности за формирање културно-просветних институција. Хатишерифом султана Махмуда II Србија је, између осталог, добила право да оснива болнице, штампарије и школе. Потреба за писменошћу је била велика, али друштвене и економске прилике до стицања аутономије нису допуштале кнезу да посвети више пажње овом питању.

До другог хатишерифа у Србији су постојале само основне школе. Крагујевачка основна школа се у изворима први пут помиње 1823. године. Она је 1826. године имала 140 ђака и два учитеља, а настава се изводила у два разреда.

Стицањем аутономије почеле су да се оснивају прве средње школе у Кнежевини. У Београду је 1830. године основана Велика школа. Када је прва генерација ђака завршила трогодишње школовање, поставило се питање даљег опстанка Велике школе у Београду. Крагујевац, престоница земље, постао је тридесетих година XIX века културно седиште обновљене српске државе и школа је 1833. пресељена у Крагујевац. Од 1835. она званично носи назив гимназија.

С обзиром да гимназијско образовање није било довољно за рад у државној служби, новоосновано *попечитељство просвештенија* (министарство просвете) покренуло је 1838. године иницијативу да се гимназијско школовање продужи на шест година и указало на потребу оснивања велике школе.

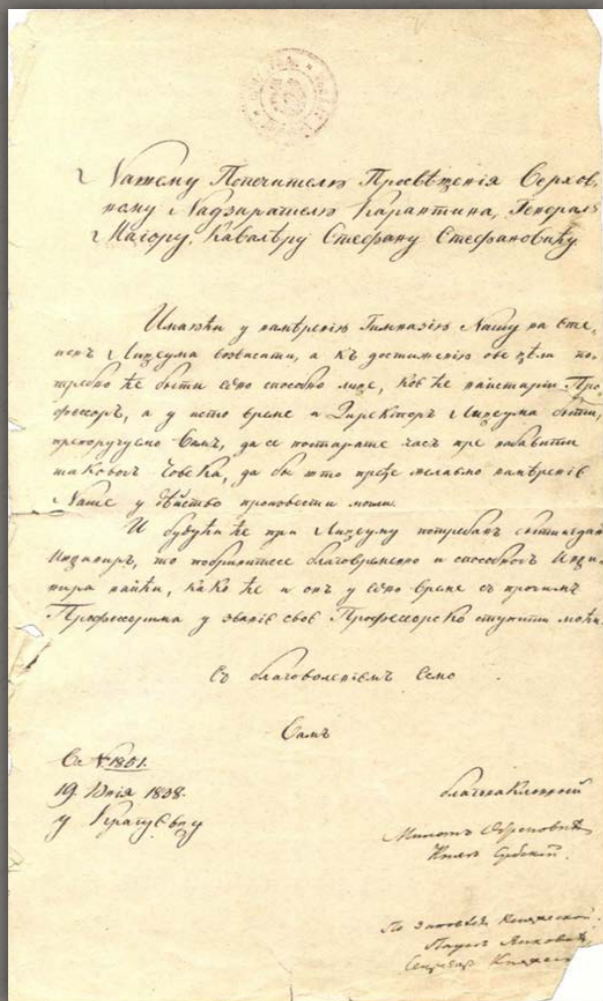
За ефикасно функционисање државе требало је створити јак чиновнички апарат. Осим тога, разлоге за оснивање високе школе требало би тражити и у потреби Србије тога доба за домаћом интелигенцијом. У недостатку домаћих школованих људи, први државни службеници у Кнежевини били су Срби из Аустроугарске. Основни задатак и циљ Лицеја био је „да спреми чиновнике и народне старешине од отечествених синова“.

Тадашњи „попечитељ просвештенија“ Стефан Стефановић Тенка у свом „всеподанејшем рапорту“ од 14. јуна 1838. предложио је књазу да се гимназијско школовање продужи са четири на шест година, а два дана касније упутио је још један предлог – да се „досадашња гимназија на степен Лицеум возвиси“. Кнез је прихватио предлог о оснивању Лицеја и 19. јуна 1840. упутио је попечитељу Стефановићу писмо, у коме му налаже које послове треба хитно спровести да би што пре Лицеј почео са радом.

Стефан Стефановић Тенка (1797-1865), попечитељ просвештенија (министар просвете)

Кнежево писмо о оснивању Лицеја

„Нашему попечитељу Просвештенија,

Верховному Надзирателю Карантину и Генерал
Мажору, кавалеру Стефану Стефановићу,.

Имајући у намеренију Гимназију Нашу на
степен Лицеума возвисити, а к достиженију
ове цели потребно ће бити једно способно
лице, које ће најстарији Професор, а у исто
време и Директор Лицеума бити, препоручујем
вам, да се постарате час пре набавити
таковог човека, да би што пређе жељено
намереније Наше у дејство произвести могли.

И будући ће при Лицеуму потребан бити и
један Иницинира најћи, како ће и он једно време
с прочим Професорима у званије Професорско
ступити моћи.

С благоволењем јесмо Вам благонаклони

ВН: 1851 19. јунија 1838

Милош

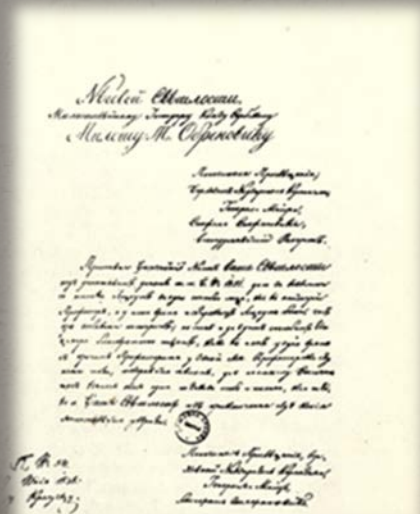
Обреновић

У Крагујевцу

Књаз Србскиј

Наредних месеци министарство је израдило распоред предавања у гимназији и на Лицеју. Предвиђено је да настава на Лицеју траје две године и да се „...ће се нарочито философическе и математическе науке с практическим земљемеријем (инџинирским художеством) предавати“. Наредне године (1839) кнез је на предлог Совјета прописао начин управљања Лицејом и поступак избора ректора. За првог ректора Министарство просвете је поставило Атанасија Николића, професора математике, „земљемерија“, и „художества начертанија“.

У току прве две школске године основана су два разреда филозофије, а треће и четврте школске године два разреда у којима су се изучавале правне науке. У Лицеј су могли да ступе само ученици који су завршили четврти разред гимназије. Прва класа филозофије изучавала је филозофију, општу историју, „чисту“ математику, статистику, немачки језик и цртање. Следеће године, када је отворена друга класа уводе се нови предмети: физика, практична геометрија и француски језик. Оснивањем правословног одељења на Лицеју у Крагујевцу 1840, почињу да се изучавају правне науке.

Факсимил документа о оснивању
Лицеја 1838. године

Господар-Јевремов конак

Прве школске 1838/39. године Лицеј је био смештен у здању на Лепеници које је било варошка болница. У августу 1839. године гимназија и Лицеј премештени су у „гостински конак“, зграду коју је подигао Јеврем Обреновић и где је одседао приликом својих посета Крагујевцу.

У њој је почела да ради и прва школа цртања у Србији „Школа начертанија“.

Прва генерација ученика Лицеја завршила је другу годину филозофије јула 1840. године. Стефан Радичевић, тадашњи министар просвете, упутио је 1. августа предлог Совјету да се за ове ученике оснује још једна класа у којој би се изучавале правне науке. На седници одржаној 3. септембра 1840. године. Совјет је прихватио предлог и проследио га кнезу Михаилу. Одлучено је да се поставе два професора са годишњом платом од 700 талира.

Министарство просвете је већ имало једног кандитата за професора права. Био је то новосадски адвокат **Јован Рајић**, кога је годину дана раније Јован Хаџић препоручио за професора филозофије и физике на Лицеју. Иако је прихватио предлог, због нестабилних политичких прилика Рајић није прешао у Србију. Имајући у изгледу отварање правног одељења на Лицеју, Димитрије Исаиловић је још 22. јуна 1840. године упутио Рајићу позивно писмо. У октобру месецу Рајић долази у Крагујевац и подноси молбу Попечитељству да му одобри одсуство од шест месеци да спреми предавања и среди своје адвокатске послове у Новом Саду.

Конкурс за професора на правном одељењу Лицеја објављен је у Новинама србским од 15. августа 1840. Кандидати су у пријави морали да наведу успех на студијама, да ли имају практично искуство, вероисповест, старост, „морално поведеније“ (владање, понашање) и сведочанство о делатности коју су обављали издато од надлежних власти.

Нека имъ всемогущественный Творецъ, къ извершенію овога, за отечество наше неоцѣнимомъ дѣла постою и крѣпко пою, съ нарушенимъ здравьямъ подарю! и сотишь прелего свое милости Народъ Србскій и у Србін живейшій участникомъ учини!!!

Топчидеръ 31. Юліа. Данасъ е цѣло на саданю Скупштина дошавше Свештенство обоєхъ, монашескогъ свѣрьхъ и мірскогъ чина, са предпоставленимъ своимъ Епархіалнимъ ГГ. Епископамъ, оадъ налазебему се Комиссару Благотелне Порте, Ч. Мусса-Ефендіа посѣщеніе свое съ тѣмъ намѣреніемъ учинило, да оно, што е на познати 4 пытаня нѣгова, у скотренію нословства нѣгового, писмено одговорило, у свой обширности и устменно потверди. Исто су тако Президентъ са Членовима Апелляціонногъ Суда погла Свештенства прикомъ посѣщеніа свого кодъ Ч. Мусса-Ефендіе устменно оно потвердило, што су му у одговору на ова 4 пытаня писмено дали. —

Топчидеръ 30. Юліа. На прошеніе Доктора Медици и Кавалѣра, досаданѣгъ лѣчнго и придворногъ Лѣкара Свѣтанѣ Кнѣза нашегъ Михаила, Г. Георгіа Мушицкогъ, подъ 29. тек. поднежено Му. благоволи е Оилъ Свѣтанѣ Кнѣзь, давшанѣмъ даномъ реченому Г. Мушицкому, разрѣшеніе одъ досаданѣ службы нѣгово даровати.

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

Поводомъ тѣмъ, што ѣе се съ почеткомъ идуще школне годне 1841/2 у половинѣ нѣсеца Сентем. оме 1840. год. іошть една класса у Лицеуму Княжества Србскогъ завести, у којій ѣе се правословнѣ науку на матеріальнѣмъ лѣщеніи Србскомъ языку за єдиногоднѣшнѣ теченіе предавати чини; и што е къ тому конку таково єдно лице, кое е во само теоретически теченіи юридическо съ отличнимъ успѣхомъ совершало, него кое и практическогъ искусства, кое ѣе се обое као и то, каковогъ е вѣроисповѣданія, колико му е година, каковогъ е моральногъ поведенія, и гдѣ се до садъ, и съ чимъ заннимо, достовѣрнымъ одъ надежнѣмъ

Властей изданнымъ свидѣлствама потвердити морати, у струци юридической прѣжава, нужно, — объявленіемъ онымъ позываю се одъ стране Правительства Србскогъ родолюбиви Срби изъ сосѣдне Аустрійске Државѣ, да кои се подъ наведеннымъ, и долѣ виднымъ условіямъ, на преднаведенно опредѣленіе одажити, и роду Србскому услугу учинити жели, такови да се одъ давшанѣгъ дана, до конца текущѣгъ мѣсеца Августа оме 1840. год. Попечителству Просвѣщенія у Княжеству Србін, са своимъ курсима, и онымъ приключеннымъ нужнымъ геореписанымъ свидѣлствама прилѣтити изволу.

Катедра ова союжена е са слѣдующимъ условіямъ и благодѣльямъ:

1. Избранный за исту конкурренцу кнѣжно годишню плату, соразмѣрно дошедшему нѣговому у струци юридической доказаному точному, отличному и совершениому теоретическому знанію, и практическомъ упражненіи. Ова плата одъ 600 тал. маѣа быти неже, а у преднаведенномъ случаю и до 800 временомъ одрѣжена быти може. У свакомъ пакъ случаю плата ова за ову годану, у којій бы Профессоръ овакомъ Ректоръ Заведенія бмо, номышена е, по устроєнію истогъ Заведенія са 100 талира годишнѣ.

2. Ако бы избранный за ову катедру Профессоръ чрезъ теченіе єдиногоднѣшнѣ доказано, да нѣгова способности и вѣштину у предаваніи правословнѣ науку не допире дожде, да слушателямъ нѣгови, пожеланнымъ успѣхъ покнѣже, задржава себи право Србско Правительству познѣти и избѣрѣ овай порѣши, и у томъ случаю другогъ на нѣсто нѣгово познати и поставити.

В. Л^т 1037. 1. Августа 1840. у Топчидеру.

Изъ Попечительства Просвѣщенія у Княжеству Србін.

Издано и печатано
У ТИПОГРАФІИ КНЯЖЕСТВА СРБІЕ,
У БЛОГРАДУ.

Објавленије за наставнике правних наука у Лицеју

Поводом тим што ће с почетком идуће шк. године 1840/41 јошт једна класа у Лицеуму Књажества Србског, у којој ће се православне науке на матерњем нашем србском језику за једногодишње теченије предавати имати и што се к тому концу таково једно лице које је не само теоретически теченије јуридикеско с отменим успехом совершило, него које и практическог искуства, којеће се обоје, као и то каквог је вјероисповеданија, колико му је година, каквог је моралног поведенија и где се досад и с чим занимао, доставерним од надлежни власти изданим свидетелствима потврдити морати, у струци јуридикеској притјажавати нужно, - објавленијем овим позивају се од стране Правителства Србског родољубиви Срби да кои се под наведеним и доле видимим условијама на преднаведено определеније одважити и роду србском у службу учинити желе, такови да се од данашњег дана до конца т.м. августа ове 1840. године Попечителству просвештенија у Књажеству Србији са своим конкурсима и свима прикљученим нуждним горе описаним свидетелствама пријавити изволу. – Катедра ова сојужена је са следујућим условијама и благодјејанијама: 1. Изабрани за исту катедру иматће годишњу плату соразмерно доондашњему њевому у струци јуридикеској доказаному точному, отменому и совершеному теоретическому знању и практическом упражненију. Ова плата од 600 талира мања бити неће, а у преднаведеном случају и до 800 временом одређена бити може. У сваком пак случају плата ова за ону годину, у којој би професор овакови ректор заведенија био, повишена је по устројенију истог заведенија са 100 талира годишње. 2. Ако би изабрани за ову катедру професор чрез теченије годишње доказао да његова способност и вештина у предавању православни наука не достиже донде да слушатељи његови пожелајем успех покажу, задржава себи право Србско правителство позив и избор овај порећи и у овом случају другог на место његово дозвати и поставити“.

На конкурс су се јавила три кандидата: Димитрије Нешић, правник из Вршца, Марко Маринковић “земаљски и судејски заступник из Карловца Сремских” и Јован Поповић “заклети адвокат у Вршцу”. Сви кандидати су испуњавали основне захтеве који су наведени у конкурс, али Министарство се одлучило за Јована Поповића, који је већ тада био познати песник и драматург. Од професора гимназије и Лицеја, који су били интелектуална елита у Кнежевини, није се очекивало само образовање младежи, већ и рад на пољу књижевности “према којој су морали будити вољу србском публикуму”.

После конкурса извршено је постављење професора правних наука у Лицеју. Јован Рајић постављен је 8. октобра 1840. године, а указ о постављењу Јована Поповића кнез Михаило је потписао 16. новембра. Како је професору Рајићу одобрено шестомесечно одсуство, требало му је наћи замену и министарство је предложило кнезу Игњата Станимировића, правника из Суботице. Станимировић је основну школу и гимназију похађао у Суботици, а правне науке на Лицеју у Кежмарку (Словачка). Сматран је за једног од најбољих ученика у историји Лицеја, о чему сведочи и чињеница да је као студент треће године (1835) држао предавања млађим студентима наместо преминулог професора Јохана Шнајдера.

Лицеј у Кежмарку

Јован Стерија Поповић

Јован Стерија Поповић рођен је 1. јануара 1806. године у Вршцу. У родном граду је завршио основну школу и нижу гимназију, а више разреде гимназије похађао је у Темишвару. Филозофију је студирао у Пешти, а права у Кежмарку. По завршетку студија, 1830, био је професор латинског језика, а од 1835, када је положио адвокатски испит, адвокат у Вршцу. Када је 1. августа 1840. године Попечитељство просвештенија расписало конкурс за наставника правних наука на Лицеју Стерија се пријавио на конкурс. Због његовог успеха у образовању, правничког искуства и књижевног угледа Димитрије Исаиловић, начелник Попечитељства је 4. септембра известио Поповића да је изабран за професора Лицеја. Одређена му је плата од 700 талира. Почетком новембра Поповић је стигао у Крагујевац, а кнез Михаило је потписао указ о његовом постављењу 16. новембра 1840. године.

Игњат Станимировић (1812-1878)

Новембра 1840. Станимировић је прешао у Србију и поднео молбу за постављење на упражњено место на «правној катедри» на Лицеју у Крагујевцу. Како су у наредном двогодишњем течају правном одељењу била потребна три професора, Министарство просвете је 25. новембра донело решење којим се Станимировић поставља за суплента. У фебруару наредне године одобрено је отварање «трећег места професора права на Лицеју» и Игњат Станимировић је именован за сталног професора. Станимировић је почео своја предавања из статистике 1. децембра 1840. године. У другом полугодишту прве године предавао је «статистику четири главне европске државе: Русије, Велике Британије, Француске и Пруске» са додатком Турске, где је била обухваћена и Србија као аутономна кнежевина.

Школска година на Лицеју имала је два течаја (семестра): зимски и летњи. На крају сваког течаја одржавали су се главни испити који су били јавни. Њима је присуствовао кнез или његов изасланик и министар или његов заступник. Поред ових испита одржавали су се двосеместрални испити који нису имали карактер јавности, али професори су били у обавези да подносе Попечитељству двомесечне „рапорте“, извештај о успеху ученика и раду наставника.

Полугодишњи испит у правном одељењу одржан је 3. фебруара 1841. године. Испиту су присуствовали кнез Михаило, попечитељ просвештенија Стефан Радичевић и чланови Совјета. Колики се значај придавао полагању испита на „новозаведеној правословној класи“ види се и из новинског извештаја. Новине србске, на првој страни, доносе вест о томе како су протекли испити из природног права и Статистике. „... Његова Светлост имала је милост до самога мрака с наивећим вниманием присуствовати, и као г.г. Професорима своје благоденије, тако и слушатељима на њиовом трудољубију с похвалом височаише задовољство изразити“.

Завршни испити на крају школске године, такође, су били запажени у јавности, а нарочито су се истицао рад на новом одсеку Лицеја.

Прва генерација ученика која је уписала Лицеј (1838) бројала је 16 ученика, од којих су 14 завршили другу годину филозофске класе. На православном одељењу с јесени 1840. било је девет полазника:

Андрија Стаменковић (Крагујевац),

Грујица Ивановић (Крагујевац),

Давид Рашић (Земун),

Димитрије Матић (Рума),

Јован Николић (већи) (Крагујевац),

Јован Николић (млађи) (Крагујевац),

Јован Димитријевић (Крагујевац),

Стојча Иванковић (Крагујевац) и

Теодор Грујовић (Ада).

Никола Тасић из Ниша, свршени ученик филозофске класе, није могао да настави школовање из материјалих разлога. Министарство му је одобрило да полаже завршни испит, тако да је прву годину правних наука на Лицеју завршило десет ученика. Сви ученици су са успехом положили испите, о чему су известиле и Новине србске у свом броју од 19. јула 1841. године. Књажевским указом они су постављени су за државне чиновнике, у зависности од успеха који су постигли током студирања. Најбољи ученици су добили место канцеларисте у Совјету, Књажеској канцеларији и Попечитељству правосудија, а други су распоређени за практиканте при окружним судовима.

НОВИНЕ СРБСКЕ.

№
8. ГОДИНА.

29.

1841.

У Суботу 19. Юлія.

Сербія.

Београдъ, 12. Юлія. По узакоѣнѣномъ обычаю, да бы се успѣхъ ученеся у вышшимъ заведеніямъ Княжества Србскогъ младежи увидѣо, и плодови труда како Профессора, тако и ученика исты заведенія, у виду имали, дризани су съ концемъ мѣсяца Іюлія т. г. како у Лицеуму, изъ православнымъ и философическимъ, тако и у Гимназіама Крагуевачкой и Београдской изъ, за исте, прописаны предмета овогодичныхъ испити, подъ предсѣдательствомъ надлежны Попечительствомъ Просвѣщенія одрѣчены лица.

Овомъ приликомъ доказало се, да изображеніе младежи Србске и просвѣщенія изъ дана на данъ све веѣма и веѣма расти и цвѣти, да младежи Србска совершенно надежду подае, да ће са свисцанымъ у именованнымъ заведеніямъ наукама отечеству и Правительству своему у праткомъ времени одъ велике пользе и користи быти.

Ово се очевидно сотимъ веѣмъ доказало, што су совершавши за єдиу годину прописане православія науке, слушательи исты числомъ 10 у канцелларіе разны Надлежательства веѣмъ пріимавши, гдѣ се, у канцелларійскомъ ряду упражняваю, одъ куда ће после на разна званія употребљени быти.

У факултету философическомъ у двѣма классама было є число ученика 27. — У Гимназіи Крагуевачкой, у петь класса, 155; у Гимназіи Београдской, у коіой су само три грамматическіе классе досадъ заведене, и у коіой

ће се идуще школске године и млаѣа човечности класса завести, было є число ученика 62. Всего 251 ученика.

По увѣренію, кое изъ классификаціи надлежны Профессора разны наука и класса имамъ, вообще узинаючи, сви су ови ученицы добрь успѣхъ у наукама учинили, а и поведеніемъ своимъ одноклавали се.

Београдъ, 13. Юлія. Францускогъ у Србін Консулата, у отсутствіи Консула, Дѣловодитель Г. Алередъ Марее благоволю є на пенитальскій фондъ вароши Београдске 20 фортсребра подарити.

У К А З Ъ

Попечительству Правосудія.

Будући є укладѣно препратствіе, збогъ когъ Апелляціонный Судъ са Центральнымъ Правленіемъ, съ коимъ овъ єдиномъ мѣсту по главу 30. точки Устава Земельскогъ быти имамъ, нѣ у єдию време овамо преселѣнъ: то Указомъ настоящимъ препоручаю Попечительству Правосудія, да оно учини о преселеніи овамо Апелляціонногъ Суда нуждна расположенія.

В. № 795. 9. Юлія 1841.

у Београду.

Никантъ М. Обреновиць с. р.

Князь Србскій.

Княжескій Представникъ и Попечитель
Иностранъ Дѣла, Генералъ-Майоръ и Кавалеръ

Дорѣе Протвиць с. р.

Новине србске № 29 од 19. јула 1841.

Најбољи ученик правословног одељења био је Димитрије Матић, који је положио испит са оценом “превасходан први”.

Димитрије Матић (1821-1884) доктор филозофије, министар просвете, министар правде, заступник министра иностраних дела, председник Друштва српске словесности, члан Државног савета, члан Касационог суда, професор Лицеја, председник Скупштине.

*Наставни план и програм на Лицеју
у Крагујевцу другог семестра правних
студија школске 1840/41 године*

Крагујевац, 29 јуна [1. јула] 1841.

Професори Лицеја подносе Министарству просвете наставни програм
другог семестра правних студија

Право природно и јавно

Увод:

- а) о држави воопште
- б) о праву прир[одном] државном
вообште
- в) литература права природно-јавног.

I. Право природно државо.

А. Право грађанског правитељства
вообште.

Б. Право грађанског правитељства
поједино:

- а) о праву законодателства.
- б) о надзирателом и извршителном
праву величества
- в) право оружија
- г) право земаљско

- д) о судејској власти грађанској
- е) о казнителној судејској власти
- ж) власт над добрама у држави
- з) право у смотренију званија и
достојнства
- и) право у смотренију цркве.

В. Дужности владатеља.

Г. Права и дужности поданика:

- а) вообште
- б) правични начин устав поправити
- в) о изсељавању и досељавању.

Д. О правленију и различним његовим видовима:

- а) демократија
- б) аристократија
- в) монархија
- г) теократија и сојузност.

Е. О начину, како државно правленије престаје.

II. Право природно народно.

А. безусловно.

Корени права народна:

- а) о природној слободи
- б) о једнакости народној
- в) о узајмној јавности народа
- г) о народном поререњу
- д) о праву народног притјажанија

е) о столној безбедности народа

ж) о правичним уговорима између поједини народа

з) о праву посланичества.

Б. Право народно условно:

а) о правичној обрани по по праву природном

б) о рату

в) о правичном миру

г) о праву светског грађанства.

Оригинални рукопис Природног права – предавања која је Јован Стерија Поповић држао на Лицеју у Крагујевцу, налази се у Архиву Србије. У Рукописном одељењу Матице српске се налазе два преписа и фотокопија целокупног оригиналног рукописа Природног права.

Прва страница ручног преписа
Природног права

Прва страница машинопреписа
Природног права

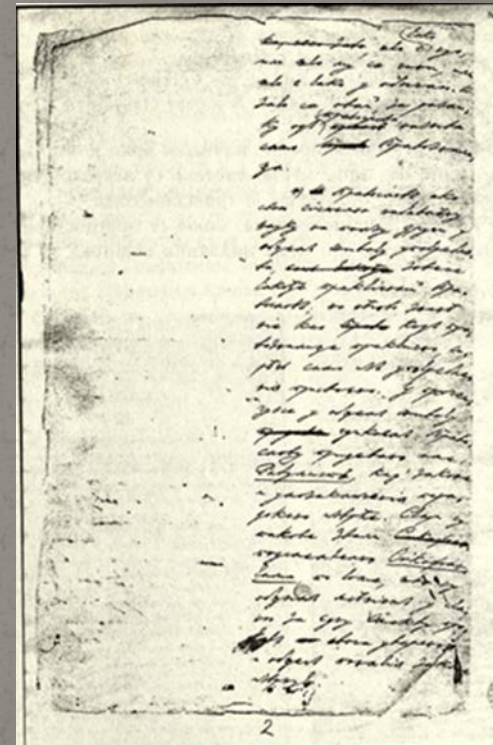
СПИСАК ПРЕДМЕТА

из куријалног штила и судејског поступка при грађанским парницама другог теченија године 1840/1. слушатељима православног наука у Књажеско-србском Лицеуму предавани

Јованом С. Поповићем
Професором права природног и штила куријалног

Увод у судејски грађански ред и куријални штил

- О парницама вообште
- О редовним парницама
- О бранитељу
- О доказивању
- О писменим доказаницама
- О сведоцима
- О заклетви
- О пресуди
- О апелати
- О извршавању пресуде

Осмотреније

Преподаваног предмета **штатистике** теченија, летњег 1841. год.

Продуженије

Штатистике наособне, главне четири европејске државе, као: Русије, В. Британије, Француске и Прајске, споредним начином скуплене

Глава II. О житељима.

Пар. 5. Државољудство обштепросторно и поместно.

пар. 6. У смотрењу националног карактера и правственог.

пар. 7. Међусобна разност житеља

а. по пореклу

б. По закону

в. У смотрењу состојанија.

Глава III-ћа. Оделеније I-во економија пољска пар. 8. Разна заниманија.

Оделеније II-го

Индустрија рукоделија и художества

пар. 9. Разна заниманија и производи рукоделија.

Оделеније III-ће

Трговина

пар. 10. Круг и разни родови трговине.

Глава IV-та. Круг просвештенија и наука.

пар. 11. Разна средства и спомагателства просвештенија.

Глава V-та. Сокровиште државно.

пар. 12. Извори прихода државни и дугова државни.

Глава VI-та. Крепост воинства државног.

пар. 13. Содржаније и оделеније воинства.

Част II-га

О државостроју својствено тако названом или државном ујединенију.

Глава I. *О Уставу*

пар. 14. Основни државе закони.

пар. 15. Образ државни.

пар. 16. О наследству владатеља и двору овога.

пар. 17. О особи владатеља у разним смотренијама.

пар. 18. О супрузи и деци владатеља.

пар. 19. О двору владатеља.

пар. 20. О држаничествама.

Част III-ћа
О држаноправленију

пар. 21. О централном или средоточном правленију.

пар. 22. Државоправленије провинцијолно.

Додатак о Турској

Част I-ва О основним државе силама

Член I-ви О државокружију.

пар. 1. Положеније, границе и величина соделенијем.

пар. 2. Физическо состојаније државокружија у смотренију гора, вода и поднебија.

Член II-ги О житељима.

пар. 3. Државољудство обштепросторно и поместно с разликом порадка и закона.

Член III-ћи О индустрији.

пар. 4. Разне индустрије струке у економији пољској, индустр[ији], рук[оделном] худож[еству] и трговини.

Член IV-ти О просвештенију.

пар. 5. Состојаније овога вообште и по струкама.

Член V-ти Сокровиште државно и крепост воинства.

Пар. 6. Приходи и расходи државни са содржанијем и оделенијем воинства држ[авног].

Част II-га О државостроју својствено тако названом.

Член I-ви О ујиненију и правленију државном вообште.

Член II-ги О државноправленију.

Игњат Станимировић

Литература

(избор из фонда УБКГ)

BASTA, Danilo N., 1945-

Јован Стерија Поповић као учитељ и приврженик природног права / Данило Н. Баста. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Суммары.

У: Јован Стерија Поповић / уредник Љубомир Симовић. - Београд : САНУ, 2007. - (Научни скупови ; књ. 117. Одељење језика и књижевности ; књ. 17). - ISBN 978-86-7025-435-8. - Стр. [549]-555

COBISS.SR-ID 514095765

J 41148

BATAVELJIĆ, Dragan, 1959-

Од Лицеја до велике школе : (1838-1863) / Драган Батавेलјић

У: Од Лицеја до савременог универзитета и универзитета будућности / Универзитет у Крагујевцу. - Крагујевац : Универзитет, 1998. - ISBN 86-81037-09-9. - (1998), стр. 11-26

COBISS.SR-ID

J 31625

GRBIĆ, Branislava R., 1949-

Преглед наставе на Лицеју, Великој школи и Универзитету : 1838-1914 / Бранислава Грбић, Бранислава Јордановић. - Београд : Универзитет у Београду, 2018 (Београд : Службени гласник). - 429 стр. : илустр. ; 24 cm

Dostupno i na: <https://www.bg.ac.rs/files/sr/univerzitet/izdavacka/Licej.pdf>. - Тираж 500. - Стр. 19-22: Од устаничке Велике школе и Лицеја до Београдског универзитета / Мира Радојевић. - Белешке о ауторкама: стр. [431]. - Библиографија: стр. 427-429.

COBISS.SR-ID 271853324

J 58273

J-58273

Преглед наставе
на Лицеју,
Великој школи
и Универзитету
1838-1914

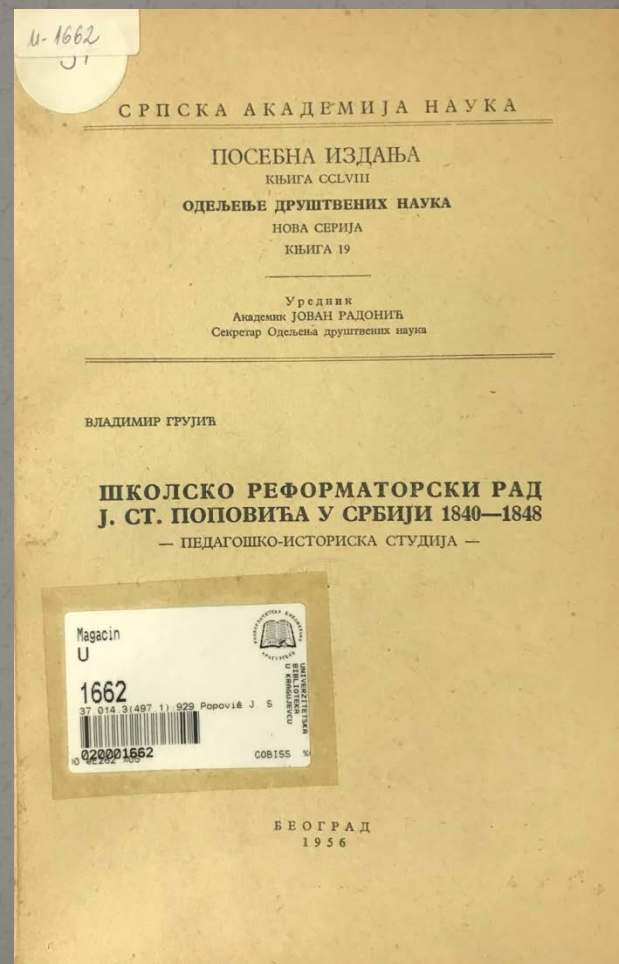
Београд 2018

ГРУЈИЋ, Владимир
Школско реформаторски рад Ј. Ст. Поповића у
Србији : 1840-1848 : педагошко-историска
студија / Владимир Грујић ; уредник Јован
Радонић. - Београд : Научно дело, 1956
(Београд : Академија)

COBISS.SR-ID 147364615

U 1660

ЈОВАН Стерија Поповић / [избор и редакција Васо Милинчевић]. - Београд :
Завод за издавање уџбеника Социјалистичке Републике Србије, 1965 (Београд :
Београдски графички завод)

COBISS.SR-ID 93916935

V 13287

JORDANOVIĆ, Branislava

Ректори Лицеја 1839-1854 / Бранислава Јордановић. - 1996. - Тирилицом. -
Суммары

У: Пола века науке и технике у обновљеној Србији / [главни и одговорни уредник
Тодор И. Подгорац. - Крагујевац : Универзитет, 1996. - стр. 192-201

COBISS.SR-ID 49586690

J 34905

КОЊЕВИЋ, Бранислава, 1967-

Значај кежмаркског Лицеја за историју српског школства / Бранислава Р. Коњевић. -
Dostupno i na: <http://www.iskp.co.rs/wp-content/upload/2018/07/Bastina-broj-44.pdf>. -
Dostupno i na: <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0353-9008/2018/0353-90081844331K.pdf>. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија:
стр. 341. - Апстракт ; Summary

У: Баштина (Приштина). - ISSN 0353-9008. - Св. 44 (2018), стр. 331-342

doi: <http://dx.doi.org/10.5937/bastina1844331K>

COBISS.SR-ID 265103116

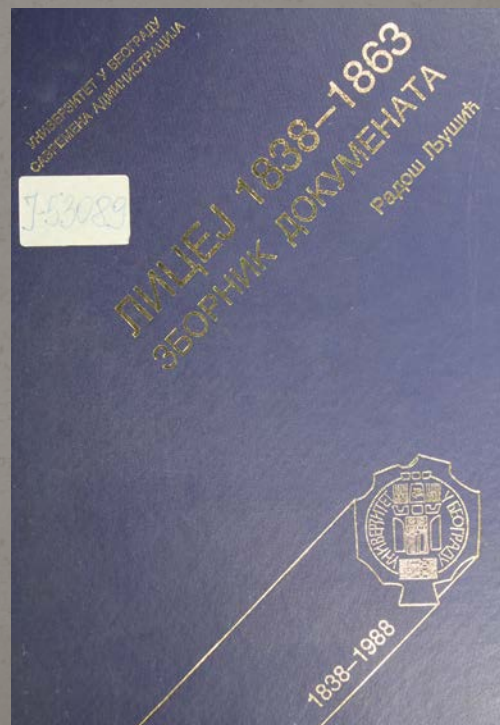
MP SP 008 BAŠTINA

ЛИЦЕЈ 1838-1863 : зборник докумената / приредио Радош Љушић. - Београд : Универзитет : Савремена администрација, 1988 (Београд : Београдски издавачко-графички завод). - XXXIII, 713 стр., [2] пресавијена листа : илустр. ; 25 cm. - (Архивска грађа о Универзитету у Београду ; књ. 1)

COBISS.SR-ID - 2723586

J 53089

LUKIĆ, Radomir D., 1914-1999

Јован Стерија Поповић - професор природног права на Лицеју / Радомир Д. Лукић

У: Филозофскоправни чланци / Радомир Д. Лукић. - Београд : Досије студио, 2014. - (Библиотека Парерга ; 28). - ISBN 978-86-6047-145-3. - Стр. 48-65

COBISS.SR-ID – 513626545

J 53057

LJUŠIĆ, Radoš, 1949-

Од Велике школе до Лицеја / Радош Љушић. - Ћирилицом. - Напомене уз текст.

У: Универзитет у Београду / [уредници Душан Татић и Ђорђије Ускоковић]. - Београд : Универзитет : Савремена администрација, 1988. - ISBN 86-387-0073-3. - Стр. 3-17

COBISS.SR-ID - 29461250

J 12619

MIJATOVIĆ, Ivan

Од крагујевачке Војне академије до крагујевачког Лицеја : високо војно школство - претеча цивилног високог школства / Иван Мијатовић. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Суммары.

У: Крагујевац престоница Србије / уредници Бориша Радовановић, Предраг Илић. - Крагујевац : Историјски архив Шумадије, 2007. - (Шумадијски анали. Посебна издања ; књ. 1). - ISBN 978-86-80485-06-5. - Стр.163-179

COBISS.SR-ID - 516772501

J 40783

МИЛЕНКОВИЋ, Верка

Лицеј у Крагујевцу [Сликовна грађа] : 1838-1841. : Уметничка галерија Народног музеја Крагујевац, од 17. јуна до 15. септембра 1988. / аутори изложбе и каталога Верка Миленковић, Миломир Минић. - Крагујевац : Народни музеј, 1988 (Краљево : Слово). - 1 пресавијен лист ([6] стр.) : илустр.

COBISS.SR-ID 226692359

MILIĆEVIĆ, Milan Đ.

Поменик / Милан Ђ. Милићевић ; [избор, редакција и предговор Милан Ђоковић]. - Нови Сад : Матица српска ; Београд : Српска књижевна задруга, 1971 (Нови Сад : Будућност). - 414 стр., [1] лист с ауторовом сликом ; 21 см. - (Библиотека Српска књижевност у сто књига ; књ. 35)

Dostupno i

na: http://www.digitalna.nb.rs/wb/NBS/Knjige/Srpska_knjizevnost_u_100knjiga/II-153244-035 (Fond Narodne biblioteke Srbije). - Милан Ђ. Милићевић и његово дело: стр. 7-23. - Речник: стр. 407-408. - Биографски подаци: стр. 409. - Библиографија [М. Ђ. Милићевића]: стр. 410. - Библиографија: стр. 411.

COBISS.SR-ID 109676807

U 5711

U 5711

БИБЛИОТЕКА
СРПСКА КЊИЖЕВНОСТ У СТО КЊИГА

Уређивачки одбор
ИВО АНДРИЋ, ЖИВОЈИН БОШКОВ, ВОЈИСЛАВ ЂУРИЋ,
МЛАДЕН ЛЕСКОВАЦ, ДУШАН МАТИЋ, ЖИВАН МИЛИ-
САВАЦ, БОРИСЛАВ МИХАЈЛОВИЋ, БОШКО ПЕТРОВИЋ,
ЖИВОРАД СТОЈКОВИЋ

Уредник
ЖИВАН МИЛИСАВАЦ

МАТИЦА СРПСКА * СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

МИЛАН Ђ. МИЛИЋЕВИЋ

ПОМЕНИК

НОВИ САД * БЕОГРАД

МИТРОВИЋ, Момчило

Стандард сиромашних студената Лицеја, Велике школе и Универзитета у Београду од 1838-1926 / Момчило Митровић. - Белешке. - Суммары

У: Историјски часопис. - ISSN 0350-0802. - Књ. 47 (2002), стр. 183-200

COBISS.SR-ID - 101193740

MP SP 93/99 ISTORIJSKI časopis

MIRKOVIĆ, Zoran, 1965-

Правне студије крајем XVIII и почетком XIX века и Београдска велика школа 1808-1813. године / Зоран С. Мирковић. - Напомене и библиографске референце уз текст. - [Резиме]; Summary

У: Анали Правног факултета у Београду. - ISSN 0003-2565. - Год. 56, бр. 1 (2008), стр. 126-149

COBISS.SR-ID - 150756876

НИКОЛИЋ, Милен М.

Лицеум књажества србског у Крагујевцу / Милен М. Николић ; [фотографије Предраг Михајловић]. - Крагујевац : Народна библиотека "Вук Караџић" : Универзитет "Светозар Марковић", 1988 [тј.] 1989 (Крагујевац : "Никола Николић"). - 134 стр. : илустр. ; 25 см. - (Завичајна библиотека ; књ. 3)

COBISS.SR-ID - 7907584

J 26015

НОВАКОВ, Драгољуб

Прилог историји крагујевачког Лицеја 1840 године / Драгољуб Новаков. - Напомене: стр. 131-132.

У: Зборник Матице Српске. Серија друштвених наука. - ISSN 1451-270X. - 8 (1954), стр. 127-132

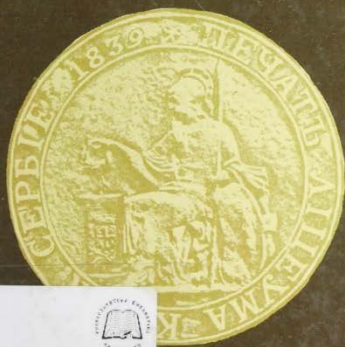
COBISS.SR-ID - 73343495

G SP 3 ZBORNIK Matice srpske

МИЛЕН М. НИКОЛИЋ

ЛИЦЕУМ
КЊАЖЕСТВА СРБСКОГ
У КРАГУЈЕВЦУ

Magacin
J

26015

373 51497111 (091)

010026015

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
» ВУК КАРАДЗИК «
БЕОГРАД

COBISS

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
» ВУК КАРАДЗИК «

ОД Лицеја до Универзитета / [главни и одговорни уредник Бранко Обровић ; фотографије Предраг Михајловић и Срђан Даражац ; преводилац Оливера Мијатовић]. - Крагујевац : Универзитет "Светозар Марковић", 1992 (Аранђеловац : Напредак)

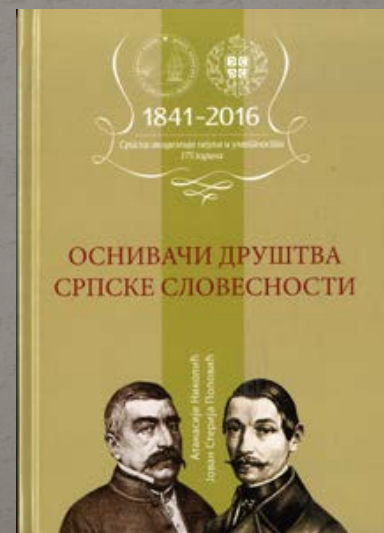
COBISS.SR-ID 30192135

J 26018

ОСНИВАЧИ Друштва српске словесности : у част Јовану Стерији Поповићу и Атанасију Николићу / уредник Миро Вуксановић. - Београд : Српска академија наука и уметности, 2016 (Београд : Службени гласник)

COBISS.SR-ID 228060940

J 55987

PAVLOVIĆ, Vojislav

Лицејци од 1838. до 1853. године / Војислав Павловић. - Ћирилицом

У: Универзитет у Београду / [уредници Душан Татић и Ђорђије Ускоковић]. - Београд :
Универзитет : Савремена администрација, 1988. - ISBN 86-387-0073-3. - стр. 745-753

COBISS.SR-ID - 29483010

J 12619

PETROVIĆ, Snežana, 1952

Правне и политичке студије на Лицеју и Великој школи / Снежана Петровић

У: Научно наслеђе Правног факултета у Београду / [уредници Стеван Врачар, Јовица
Тркуља]. - Београд : Правни факултет, 1994. - ISBN 86-80763-15-2. - Стр. 372-383

COBISS.SR-ID - 27633932

J 29958

POPOVIĆ, Isidora, 1981-

Књига Стеријиних рукописа : рукописна оставштина Јована Стерије Поповића у Матици српској / аутор и приређивач Исидора Поповић ; [превод на енглески Биљана Радић-Бојанић]. - Нови Сад : Матица српска, 2008 (Нови Сад : Идеал)

COBISS.SR-ID 233706247

J 43309

RADOVANOVIĆ, Boriša

Настава историје на Лицеју у Крагујевцу 1838-1841. године / Бориша Радовановић

У: Крагујевац престоница Србије / уредници Бориша Радовановић, Предраг Илић. -
Крагујевац : Историјски архив Шумадије, 2007. - (Научни скуп ; књ. 1). - (Шумадијски
анали. Посебна издања). - ISBN 978-86-80485-06-5. - Стр. 181-192

COBISS.SR-ID 516772757

J 40783

STANKOVIĆ, Gordana, 1942-

Jovan Sterija Popović - profesor Liceja / Gordana Stanković

Јован Стерија Поповић - професор Лицеја / Гордана Станковић. - Доступно и на:
<http://www.prafak.ni.ac.rs/files/zbornik/sadrzaj/zbornici/z48/o2z48.pdf>

MP SP 34 ZBORNIK ...

STANKOVIĆ, Emilija, 1953-

Стерија професор права на Лицеју у Крагујевцу и Београду / Емилија Станковић. -
Напомене и библиографске референце уз текст

У: Стерија феномен времена. Књ. 1 / приређивач и уредник Хаџи Зоран Лазин. - Нови
Сад : Стеријино позорје, 2006. - ISBN 86-85145-09-0. - ISBN 978-86-85145-09-4. - стр. 329-
336

COBISS.SR-ID – 512085168